

helytállása, tudományos képzettsége révén gyorsan léptették elő a katonai rangfokozatokon. Ő a piski csata hőse, majd Nagyszeben bevétele után Bem terjeszti fel a generális rangra. Mint az erdélyi hadsereg vezérkari főnöke, így lett a szabadságharc legifjabb honvédtábornoka, alig 27 éves korában.

A győztes csaták hírére 1849. március 19-én Brassót ellenállás nélkül feladják a császáriak. Az ellenség a szorosokon át kijut és ezzel az erdélyi tavaszi hadjáratnak vége. A leginkább fiatal székely fiúkból összeverődött honvédsereg élén Czetz bevonult a Cenk alatti városba. Itt várta édesanyja, aki sok éve nem látta fiát. Családja, testvérei apjuk halála után ide költöztek, a szász kereskedőváros vonzására. A Tanácstéren a ma is megtalálható vaserkélyről elhangzik Bem kiáltványa:

„Fogjatok össze a zsarnokság ellen, és boldogok lesztek!”

Rövid életű volt a demokratikus kibontakozás, a jobbágyfelszabadítás, a háromnyelvű magyar sajtó, a gazdasági pénzreform és még sok más, szabadelvű intézkedés.

A bécsi császári udvar hívására beözönlenek az orosz-cári csapatok és az egyenlőtlen küzdelemben, a túlerővel szemben bekövetkezik a világosi fegyverletétel.

Ezután bevezetik a kegyetlen megtorlást. Az aradi és pesti kivégzések hallatára Czetz arra az elhatározásra jutott, hogy el kell hagynia az országot. Aki a fegyvert és pennát soha le nem tette, az emigráció küzdelmes éveit választja. Hazájának külföldön is megbecsülést szerzett.

Ez már életének egy új fejezete.

*Budai Merza Pál,
Brassó*

Források:

- Nemeskürty István: Kik érted haltak szent világszabadság - Budapest, 1977
- Kedves Gyula: Czetz János a szabadságharc legifjabb tábornoka - Budapest, 1996
- Gazdovits Miklós: Az erdélyi örmények történetéből - Kolozsvár, 2000
- Brankovics György: A magyar szabadságharc története - Budapest, 1902
- Szongott Kristóf: Armenia - Szamosújvár, 1892

Hírek

A Fővárosi Örmény Klub 2004. március 18-i műsora:

- A szimbólumokról. Vendégünk Dr. Dávid Katalin művészettörténész
- Sepsiszéki Nagy Balázs: Székelyföld falvai a huszadik század végén (Nap Kiadó 2003) I-III. Háromszék, Csík-, Kászon- és Gyergyószék, Udvarhelyszék könyvbemutató

Helyreigazítás

Az EÖGY füzetek januári száma 18. oldalán tévesen jelent meg a képaláírás. Helyesen: A dési Krémer patika, Lukács Éva rajza - a szerk.

Genealógia

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület szeretné megjelentetni a Gudenus János József Örmény eredetű magyar nemesi családok genealógiája pótkötetét, de a nagy érdeklődésre tekintettel tervezzük a javított, bővített kiadást is. Kérjük az érintett - különösképpen a Pászákász, Petraskó és Rátz családokat -, hogy a hiányzó adatokat küldjék meg a szerkesztőség címére.

Kérjük, mindenki jelezze, ha téves adatot észlelt.

Előkészületeket folytatunk, hogy elkészülhessen az Örmény eredetű családok genealógiája című kiadvány, mint az Erdélyi Örmény Múzeum sorozat része. Kérjük tehát a családok jelentkezését, akár Gudenus János József genealógus (1211 Budapest, Kiss János altb. u. 61.),

akár a szerkesztőség címén. Kérjük az iratokat (fénymásolatukat), adatokat mellékelni.

Szakácskönyv

Az EÖGYKE megkezdte egy „Erdélyi magyarörmény szakácskönyv” előkészítő munkálatait. Kérjük, küldjenek recepteket! A szerkesztőség címére érkező recepteket a tervezett könyv szerkesztői fogják kiválogatni; nyilvánvaló, hogy ugyanazon étel többféle recept szerint is készülhet, ám egyetlen ételről nem szükséges húsz-harminc leírást közölni, néhányat - táj, családi szokás, vagy időrend szerint eltérőt - azonban igen. Ezt a válogatást a könyv összeállítói végzik el, akik kérik: a recepteket névvel aláírva küldjék be, hiszen a szakácskönyv hitelességét is az fogja biztosítani, hogy aki receptet ad meg, annak a neve is ott szerepel - a könyvben is.

Ki kicsoda?

Kéréssel és felhívással fordulunk Önökhöz!

Az EÖGYKE hozzákezdett a Magyarörmény ki kicsoda című kiadvány összeállításához, amelyben az örmény gyökerekkel rendelkező híresebb, nevesebb embereket szeretnénk összegyűjteni. Hosszantartó és felelősségteljes munka ez. Kérünk mindenkit, aki tud olyan, említésre valóban méltó emberről, aki örmény gyökerekkel rendelkezik, az adatokat juttassa el a szerkesztőségbe. Kérjük: az adott személy nevét, születése évét és helyét, az örmény vonatkozás jelzését (milyen örmény családok leszármazottja az illető), végzettsége, képesítése, szakmai vagy tudományos fokozatai megjelölését, valamint tevékenysége rövid leírását (negyed- vagy fél oldalon). Indokolt esetben természetesen ez hosszabb is lehet. Kérjük, jelezze az adatok forrását, és a dokumentumok létét: van-e az adott személlyel kapcsolatban valamiféle dokumentum (valamint kép, fénykép, stb.) a birtokában. Kérjük, írja meg címét, elérhetőségét is, hogy az adatokat hitelesíteni, az esetleges dokumentumokat felkeresni (másoltatni) tudjuk.

Kiket keresünk?

Magyarörmény származású, nevezetes személyeket, akik megbecsülést vívtak ki maguknak s akiktől illik, vagy illenék tudnunk: a magyarörmény múlt, közelmúlt és jelen tudományos, politikai, közéleti, gazdasági, oktatási, hadi, egyházi, művészeti, irodalmi, kiemelkedő társadalmi tevékenységű alakjait. Kérésünket ismételjük több lapszámon át, hiszen tudjuk, hogy az adatolás nem könnyű munka. A beérkező anyagokat az EÖGYKE által erre a célra kijelölt bizottság fogja kezelni, amely eldönti, hogy végső soron ki az, aki bekerül a Magyarörmény ki kicsoda című kiadványba. Segítségüket előre is köszönjük!

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

Postacím: 1251 Budapest Pf., 70.

E-mail: magyar.ormeny@axelero.hu fax: 201-2401.

Erkölc és hitvallás

Február 3. Szt. Balázs püspök és vértanú

„...védj ma is, segíts, Sebaste püspöke!”

A torokdaganatos, halálos beteg Babits Mihály szólítja így meg a szentet: „Szépen könyörgök, segíts rajtam, Szent Balázs!” kezdetű, Balázsolás című, 1937. nyarán írt versében. A babitsi életműből már csak az 1937-38-ban fogant Jónás könyve és a legvégén, az 1939-ben született Jónás imája van hátra.

Mintegy 1621 évvel a költemény megírása előtt, Kr.u. 316 táján hal mártírhalt Szent Balázs, az örményországi Sebaste püspöke, egy akkor már több mint 2000 esztendőös nemzet fiaként.